

РЕШЕНИЕ

№ 2641

гр. София, 26.05.2020 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, II КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ,
в публично заседание на 06.03.2020 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Добромир Андреев

ЧЛЕНОВЕ: Елица Райковска

Георги Бозуков

при участието на секретаря Мая Миланова и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **1404** по описа за **2020** година докладвано от съдия Георги Бозуков, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.285, ал.1, изр.2 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража /ЗИНЗС/, във вр. с глава дванадесета от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/.

Делото е образувано по подадена до Върховния административен съд касационна жалба от Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, против Решение № 3513/27.05.2019г. на Административен съд София – град, 9-ти състав, по адм. дело № 10401/2018 г. С Определение № 1831/05.02.2020 г., по адм. дело № 9613/2019 г. състав на Трето отделение на ВАС е прекратил съдебното производство по касационната жалба и е изпратил делото по подсъдност на Административен съд София – град, след като се е позовал на разпоредбата на чл. 285, ал. 1 ЗИНЗС, в редакцията, в сила от 01.01.2020 г. (ДВ, бр. 100/2019 г.).

Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ оспорва решението в осъдителната част, навеждайки трите касационни основания по чл.209, т.3 от АПК - нарушение на материалния закон, съществено нарушение на съдопроизводствените правила и необоснованост. Поддържа се, че не са налице предпоставките от фактическия състав на чл.1, ал.1 от ЗОДОВ и чл.284, ал.1 от ЗИНЗС за ангажиране отговорността на ГДИН. Искането до съда е за отмяна на решението в осъдителната част и постановяване на решение, с което предявеният срещу ГДИН да се отхвърли.

С. Г. И. от [населено място] обжалва решението в частта, с която искът му е

отхвърлен за разликата над 250 лв. до пълния предявен размер от 15 000 лв., като постановено в нарушение на материалния закон. Според И. не ѝ е осигурена минимална жилищна площ в спалното помещение, благоприятни условия и съществени и хигиенни стандарти.

В съдебно заседание пред Административен съд София-град, касаторът ГДИН се представлява от юрк. Н., която поддържа жалба на сочените в нея основания и оспорва подадената жалба на И.. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Вторият касатор не се явява и не се представлява.

Участващият по делото прокурор от СГП, счита, че решението на АССГ следва да бъде оставено в сила.

Касационните жалби са допустими. Подадени са в срока по чл.211 АПК от надлежни страни, за които съдебният акт в обжалваните части е неблагоприятен.

Производството пред АССГ е образувано по предявения от С. Г. И. иск с правно основание чл.284 ЗИНЗС вр. чл.1, ал.1 ЗОДОВ срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ за присъждане на обезщетение за причинени неимуществени вреди в размер на 15 000 лв. за периода м.08.2013 г. – м.10.2016 г., заедно със законната лихва за забавено плащане до окончателното изплащане на сумата.

Съдът е установил от фактическа страна, че С. Г. И. от [населено място] е постъпила в Затвора в [населено място] на 30.03.2012 година в качеството на обвиняема по ДП № 5331/2011 година по описа на СДВР, пр.пр. № 42379/2011 година по описа на СРП с взета мярка „Задържане под стража“ съгласно Протокол № от 02.10.2011 година по ч.н.д. № 17981/2011 година на СРС По досъдебното производство е внесен Обвинителен акт и е образувано НОХД № 5572/2012 година на СРС, а с Протокол от 08.04.2013 година СРС е отменил взетата спрямо лицето мярка за неотклонение „Задържане под стража“.

Със Заповед №85/24.07.2013 година на Началник на Затвора - [населено място] е преразпределена в III затворническа група, определена за настаняване на лица от закрит тип- нересидивисти в 306 жилищно помещение. Спалното помещение, което И. е обитавала - стая № 306 е бил ас квадратура от 15,3 кв. метра и в това спално помещение И. е пребивавала до 13.11.2016 година, като от 20.04.2015 година до 13.11.2016 година броят на обитаващите помещението лица не надхвърля 4 лица и периодично се е редуцирал до три осъдени от същата категория. Помещението има два прозореца с размер 130/145 см., трикамерен PVC и стъклопакет, които осигуряват пряк достъп до дневна светлина, достатъчна за лицата да четат и да работят без опасност за тяхното здраве, както и приток на пресен въздух. Спалното помещение е оборудвано с персонално легло за всеки настанен, индивидуално шкафче за съхранение на лични вещи, стенна окачалка, маса и стол, като в помещението за живеене се осигурява непрекъсната циркулация на въздуха, а с цел избягване образуване на влага и конденз се е забранявало простирание и сушене на мокри дрехи, като за целта е имало обособено място, находящо се в двора на Затвора, като е осигуряван ежедневен достъп и с цел избягване на нарушения на забраната, се е осъществявал непрекъснат контрол от страна на служителите и нарушителите са санкционирани.

По проект за реконструкция на жилищно-битов корпус, финализиран през 2017 г., И. е пребивавала за времето от 13.11.2016 година/неделя/ до освобождаването и от затвора на 13.12.2016 г. в друга затворническа група съгласно Заповед № 494/11.11.2016 г. на Началник на Затвора- [населено място] и за посочения период ищецът е пребивавал в

жилищно помещение с квадратура от 19.75 кв. метра, в което са пребивавали 8 лишени от свобода.

От приложената Справка от Началник на Затвора [населено място] е видно, че свидетелят М. Б. Т. /Д./ е пребивавала в Затвора в [населено място] за времето от 02.06.2016 г. до 24.09.2016 г. и със Заповед на Началник на Затвора – [населено място] № 24/22.06.2016 г. е преразпределена –II затворническа група като същата е изтърпявала наказанието си в 305 жилищно помещение и никога не е съжителствала с осъдената И..

От същата справка е видно, че Р. С. В. е постъпила в Затвора на 11.12.2011 г. за изтърпяване на наказание в размер на 19 г. лишаване от свобода за престъпление по чл.116,ал.1,т.9 от НК с начало на наказанието 25.11.2000 г., като със Заповед на Началник на Затвора – [населено място] № 94/10.05.2006 г. е разпределена в III затворническа група и поради изявена от нея претенция е настанена в обособено помещение за непущачи и не е съжителствала със С. И..

При горната фактическа обстановка съдът е приел, че размерът на обезщетението за претърпени от ищеца неимуществени вреди следва да бъде определено в размер на 250 лева, като е съобразил конкретно времето на престоя в Затвора в [населено място], състоянието и условията, при които е пребивавала И., продължителността на престоя ѝ, състоянието ѝ вследствие на престоя там, създаденото чувство за малоценност и унижение на човешкото достойнство. До този размер искът е доказан, а за разликата от 250 лева до предявения размер от 15 000 лева- недоказан и следва да бъде отхвърлен за разликата от 250 лева до предявения размер от 15 000 лева, както и за периода след 13.12.2016 г. до 16.12.2016 г.

Приел е също, че искът е осъдителен и с него се цели възмездяване на лицето, претърпяло вреди вследствие на незаконосъобразни актове, действия и бездействия, но отговорността на държаната не е безусловна. За да бъде ангажирана, то следва да бъдат налице визираните в чл.1 от ЗОДОВ предпоставки- незаконосъобразен акт, действие или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата, при или по повод изпълнение на административна дейност, отменени по съответния ред, вреда от такъв административен акт, причинна връзка между постановения незаконосъобразен акт, действие или бездействие и настъпилия вредоносен резултат. Съгласно ТЪЛКУВАТЕЛНО РЕШЕНИЕ № 3 ОТ 22.04.2005 Г. ПО ТЪЛК. ГР. Д. № 3/2004 Г., ОСГК НА ВКС. Обезщетение за вреди от незаконни административни актове, може да се иска след тяхната отмяна с решение на съда, като унищожаеми, а при нищожните - с констатиране на нищожността в самия процес по обезщетяване на вредите. Когато вредите произтичат от фактически действия или бездействия на администрацията, обезщетението за тях може да се иска след признаването им за незаконни, което се установява в производството по обезщетяването - чл. 1, ал. 2 ЗОДВПГ. В първия случай вземането за обезщетение за вреди става изискуемо от момента на влизане в сила на решението, с което се отменя незаконния административен акт. В случай, че вредите произтичат от нищожен акт - от момента на неговото издаване. При незаконни фактически действия на администрацията този момент е тяхното преустановяване. От така определените моменти на изискуемост, започва да тече погасителната давност и се дължи мораторна лихва.

В мотивите си съдът е посочил от кои доказателства е приел за установени посочените по-горе фактически обстоятелства, въз основа на които е изградил и правните си изводи. При тази фактическа установеност съдът е приел, че искът е доказан по

основание и до размер на 250 лв., която сума е преценил за справедливо обезщетение. Решението е валидно, допустимо и правилно както по отношение на изводите за частичната основателност на исковата претенция, така и по отношение на определения размер на обезщетението.

Искът е разгледан в контекста на обособената по своята специфика група от дела, заведени пред българските съдилища, а впоследствие и пред ЕСПЧ, от лица, лишени от свобода, които изтърпяват наказанието си в условия, неотговарящи на стандартите, установени от Съвета на Европа, определени сами по себе си, поради наличие на конкретни и ясни параметри, като условия, нарушаващи забраната за нечовешко и унижително отнасяне – чл. 3 ЕКПЧ. В тази връзка съдът обосновава е разгледал приложимата практика на ЕСПЧ - пилотното решение по делото Н. и др. срещу България, в което Европейският съд е дал генерални мерки за преодоляване на проблемите на условията в затворите, нарушаващи забраната по чл. 3 ЕКПЧ. В решението Н. ясно се сочи по какъв начин следва да се прилага българският закон, предоставящ компенсаторно средство, а именно ЗОДОВ, за да може да изпълни изискването за ефективно вътрешноправно компенсаторно средство за защита от нарушаване на чл. 3. Видно от мотивите на съдебния акт, съдът е приложил изцяло стандартите на ЕСПЧ, вкл. и от делото Н. срещу България, което сочи на правилност и обосноваване на решението.

Неоправдано в тази връзка е оплакването в касационната жалба на ГДИН, че съдът не е изследвал наличието на вреди и причинно-следствена връзка между лошите условия и твърдените вреди от ищеца, т. е не е приложил елементите от фактическия състав на чл. 1 ЗОДОВ и решението по тази причина се счита за необосновава. В случая съдът е процедирал правилно, като е приложил директно нормата на чл. 3 ЕКПЧ – разпоредба от международен договор, чиято юридическа сила е по-висока от тази на българския закон /чл. 5, ал. 4 КРБ/, а за защита на основните права е приложил стандартите, установени в практиката по чл. 3 на ЕСПЧ.

Неосновава е и касационната жалба на И.: Размерът на присъденото обезщетение е съобразен с периода, през който е търпяно нарушението, конкретните факти, свързани със минимална свободна площ на всеки един от лишените от свобода. Взета е предвид и практиката на ЕСПЧ и размерът на определените от Съда обезщетения по сходни случаи по български дела.

Водим от горното и на основание чл.222, ал.1 от АПК, вр.чл.63, ал.1, изр.второ от ЗАНН, Административен съд София-град, II касационен състав

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА Решение № 3513 от 27.05.2019 г., постановено по адм. дело № 10401/2018 г. по описа на Административен съд София - град, I отделение, 9 състав.

Решението не може да се обжалва.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ:

